

**Magiczny
Kraków**

Nadzieja radykalna - 17. Festiwal Conrada

2025-06-18

W dniach 20-26 października na 17. Międzynarodowym Festiwalu Literatury im. Josepha Conrada w Krakowie będziemy poszukiwać nadziei radykalnej. Wskazówek dostarczą nam pisarki i pisarze z całego świata - wśród nich Kamel Daoud, Vincenzo Latronico i Emily St. John Mandel. Na wydarzeniu spotkamy także cenioną strategię i analityczkę trendów Sem Devillart.

Hasło przewodnie tegorocznego Festiwalu Conrada to „Nadzieja radykalna”. Organizatorzy – Miasto Kraków, Krakowskie Biuro Festiwalowe i Fundacja Tygodnika Powszechnego – zainspirowali się tytułem głośnej książki Jonathana Leara. Amerykański filozof opisał w niej historię Wielu Przewag (1848-1932), wodza plemienia Wron z Montany, który zdecydował się na podjęcie trudnych dla społeczności decyzji – pomógł tym samym swojemu ludowi zaadaptować się do zupełnie nowych warunków życia.

– Opowieść o Wronach zainspirowała Leara do stworzenia koncepcji nadziei radykalnej – wyjaśnia Olga Drenda, dyrektorka kreatywna Festiwalu Conrada, po czym dodaje – To postawa, która pozwala przejść nawet przez trudne doświadczenia. Jest radykalna, ponieważ każe myśleć o przyszłym dobru – takim, którego na razie nie potrafimy dostrzec ani zrozumieć. Taka nadzieja jest podjęciem ryzyka, skokiem w nieznane, siostrą odwagi.

Nadzieja radykalna

Jonathan Lear w swojej książce zauważył, że przez długi czas treść życia Wron stanowiły konie, polowania na bizona, bitwy z Siuksami i Czejenami oraz pieśni o bohaterach. Ekspansja europejskich osadników zmieniła jednak wszystko – członkowie plemienia doświadczyli rozpadu swojego świata. Poszli zatem na kompromis i przyjęli osiadły tryb życia. Samwódz Wiele Przewag zajął się rolnictwem i zachęcał do tego także swoich krajanów. Tę ewolucję zinterpretowano nie jako zerwanie ciągłości, lecz powrót do tego, co praktykowano wśród Wron przed etapem nomadyzmu. W ten sposób członkom plemienia udało się nie tylko przetrwać, ale też zbudować tożsamość na nowo.

– Koniec świata nie musi być spektakularnym krachem – może oznaczać rozpad znanej rzeczywistości i przejście do stanu, w którym trzeba przecież nadal istnieć. Mniejsze i większe apokalipsy wydarzają się cały czas. Kultury, cywilizacje i epoki dobiegają kresu, a pojedynczy ludzie przeżywają prywatne końce i mierzą się z własną skończonością – tłumaczy Olga Drenda. – Rzeczywistość postapokaliptyczna nie jest czymś, co może kiedyś nadejść. Wielu ludzi zamieszkuje ją już dziś, tak jak niegdyś Wrony. Nie dotyczy to jedynie społeczności, które przetrwały wojny czy katastrofy żywiołowe. Końce osobistych światów dotyczą przecież ludzi każdego dnia, chociażby pod postacią złowrogiej diagnozy, zerwanej relacji czy utraty pracy. Po pierwszym wstrząsie następuje ciąg dalszy – powrót do życia po wyłonieniu się z tunelu w innym miejscu. Trzeba się tam odnaleźć, rysować własne mapy i odkrywać nowe strategie. Do Krakowa zaprosiliśmy zatem autorki i autorów, których teksty mogą nam w tym pomóc – przekonuje Drenda.

**Magiczny
Kraków**

Pierwsi goście

Festiwal Conrada odwiedzi **Vincenzo Latronico** – pisarz i tłumacz mieszkający w Mediolanie. Jego powieść „Do perfekcji” została przełożona na trzydzieści języków i znalazła się na krótkiej liście Międzynarodowej Nagrody Bookera. – Latronico opowiada o parze, która żyje dokładnie tak, jak wypada: świadomie, stylowo, odpowiedzialnie. Ale za tym wizerunkiem kryją się smutek i samotność. W świecie dopiętym na ostatni guzik nadzieja nie znika, ale coraz trudniej ją dostrzec. Podczas spotkania porozmawiamy o samotności w epoce optymalizacji, potrzebie wspólnoty i obnażaniu przez literaturę pięknie pod idealną powierzchnią – mówi Michał Sowiński, redaktor literacki Festiwalu Conrada. Spotkanie z Vincenzem Latronikiem poprowadzi dziennikarz kulturalny Aleksander Hudzik.

Gościnią festiwalu będzie też jedna z najciekawszych postaci współczesnej literatury science fiction – Emily St. John Mandel. Kanadyjska pisarka związana z Nowym Jorkiem otrzymała wiele prestiżowych wyróżnień i zyskała uznanie czytelniczek i czytelników na całym globie. Na podstawie jej powieści „Stacja jedenasta” powstał popularny miniserial. Wspólnym elementem jej tekstów są sytuacje graniczne, które oznaczają koniec pewnej epoki. Bohaterowie żyją jednak dalej i wykazują się nieraz zaskakującą determinacją. Z Emily St. John Mandel porozmawia Olga Drenda.

Po dziesięciu latach na Festiwal Conrada powróci Kamel Daoud. Pochodzący z Algierii i mieszkający we Francji pisarz i dziennikarz od publikacji debiutanckiej „Sprawy Meursaulta” wywołuje gorące dyskusje. Jego najnowsza książka „Houris” otrzymała Nagrodę Goncourtów, najważniejszy laur w świecie literatury francuskiej – z przyczyn politycznych została jednak zakazana w Algierii. Daoud oddaje w niej głos kobiecie, która przetrwała wojnę domową z lat 1992–2002. – Aube, która w wyniku okaleczenia straciła głos, prowadzi wewnętrzny monolog stający się zapisem walki o wolność i pamięć. To historia o milczeniu, które nie oznacza zgody – podkreśla Michał Sowiński. Spotkanie z Kamelem Daoudem poprowadzi socjolożka i publicystka Ludwika Włodek.

Kolejną gościnią festiwalu będzie Sem Devillart – analityczka trendów, strateżka i futurystka specjalizująca się w kulturze wizualnej i zagadnieniach związanych z internetem. Dorastała na trzech kontynentach, między siedmioma językami. Studiowała semiotykę, design i religioznawstwo porównawcze w Tybindze i Mediolanie. Przez ostatnie dwadzieścia lat pracowała nad metodami przekształcania sygnałów kulturowych w wartościowe informacje, produkty i modele biznesowe odpowiadające na wyzwania przyszłości. Na Festiwalu Conrada wygłosi wykład o ważnych zjawiskach, których możemy spodziewać się w najbliższym czasie, a także o tym, jak się na nie przygotować.

Święto literatury

– W czasach polikryzysów wszyscy – prędzej czy później – poszukujemy opowieści, które rozniecą w nas radykalną nadzieję. Jestem bardzo ciekawa, w jaki sposób goście i goście festiwalu wprowadzą nas w świat ludzi, którzy chcą sobie radzić, iść gdzieś dalej, widzieć możliwe przyszłości. W tym roku czeka nas naprawdę zróżnicowany program – na miarę różnorodności naszych współczesnych potrzeb i zmagañ – mówi Carolina Pietyra, dyrektorka KBF i zarazem dyrektorka wykonawcza Festiwalu Conrada.

Rozmowy i debaty z pisarkami i pisarzami to tylko część programu jesiennego święta literatury.

**Magiczny
Kraków**

Festiwal Conrada obejmuje także spotkania branżowe w ramach „Kongresu książki” oraz „Lekcje czytania”, czyli cykl warsztatów prowadzonych przez znakomitych znawców i znawczynie literatury. Po kilkuletniej przerwie wraca pasmo „Word2Picture”, które łączy branżę książki z branżą audiowizualną i zaprasza do poznawania dzieł tworzonych na podstawie literatury – takich jak filmy, gry czy animacje. Częścią wydarzeń będą również aktywności dla dzieci i rodzin oraz pasmo filmowe. Już po raz jedenasty wręczona zostanie Nagroda Conrada za najlepszy debiut prozatorski. Szczegółowy program Festiwalu Conrada organizatorzy zaprezentują we wrześniu.